

första himlen». Jag har redan nämnt, att urtidstjuren i Mithraläran var av himmelsk natur. I den persiska religionen hölls tjuren helig: hans själ ansågs befinna sig »i himlen» och stå under Zarathustras skydd. Ett visst inflytande från egyptisk religion kan även ha gjort sig gällande: egypterna tänkte sig himlen bl. a. i en kos gestalt (se avb. 11). Att det semitiska uralfabetet begynner med ett tecken med namnet 'oxe, nötkreatur', kan för övrigt ha sin grund i egyptisk föreställning om kons och tjurens helighet. De äldsta semitiska bokstäverna, Sinaialfabetets, ha uppstått i anslutning till egyptiska skrivtecken, som förenklats till ett fåtal rena ljudtecken. Av uttalanden i en latinsk skrift framgår även, att den hebreiska bokstavsmystiken sammanställt alfabetets första och sista bokstav med »himlen» och »jorden». Att döma av många skäl, som i det följande skola närmare utvecklas, synes runraden närmast ha utgått från mithraistisk miljö i senantik tid. Som den äldsta mithraistiska bokstavsmystikens ursprungsland ha vi, såsom redan blivit nämnt, att betrakta Babylonien under persiskt välde och något senare. Här har urtidens gamla stjärndyrkan länge kvarlevat och övat stort inflytande på andra folk. I detta sammanhang kan även beaktas, att tjuren var namnet på en stjärnbild, i äldre tid den första inom zodiaken. För mithraisterna bör det därför ha fallit sig naturligt att sammanställa alfabetets första bokstav med den heliga tjuren och därmed rituellt sammanhängande föreställningar: storoffer (lat. *taurobolium*), livskraft m. m. Hos lapparna, som övertagit mycket från fornnordisk hednisk religion, var offer av en rentjur ett livsoffer, d. v. s. vad som krävdes för att rädda en av döden hotad människas liv. Vi veta även, att ett dylikt offerdjur måste vid rituellt riktigt förfarande dödas med ett enda slag (Randulf hos Qvigstad). I den svenska allmogens vidskepelse finnes något motsvarande: en tjur, som använts vid avel, skall erhålla ett slag med en käpp, och vid förfärdigandet av en s. k. »stäckvisla», en klyka använd vid nötkreaturs parning, har man att tillse, att man får loss den kluvna grenen från trädet med ett enda snitt, varvid man har att vända ryggen mot trädet och skära med vänstra